Biosfärområde
ÄLVLANDSKAPET

NEDRE DALÄLVEN

Årsredovisning 2013 för
NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Styrelsen för Nedre Dalälvens Intresseförening får härmed avge redovisning för räkenskapsåret 2013, föreningens tjugosjunde verksamhetsår.

Förvaltningsberättelse

Koncernförhållande

Koncernen omfattar förutom Nedre Dalälvens Intresseförening även det helägda dotterbolaget Nedre Dalälvens utvecklingsaktiebolag (NEDAB). Med ett gemensamt arbetsnamn benämns föreningen och bolaget Nedre Dalälvssamarbetet, förkortat NeDa. Nära kopplat till NeDa är den egna juridiska personen Leader Nedre Dalälven, ideell förening. NeDa:s VD är även arbetande ordförande i Leader. NeDa och Leader delar även på andra kansli- och kontorsresurser. Denna förvaltningsberättelse omfattar även verksamheter inom NEDAB.

Allmänt om verksamheten

Nedre Dalälvens Intresseförening bildades den 12 juni 1986. Kansli inrättades i Gysinge.

Det geografiska verksamhetsområdet sträcker sig från Säter till havet vid Älvkarleby. Sett från älvperspektiv är området ca 17 mil långt.

NeDa har till uppgift att med utgångspunkt från Nedre Dalälvens unika och höga natur- och kulturmiljökvaliteter samt det centrala och strategiska läget i landet verka för att:
- övergripande ge regionen en positiv profilering
- gagna medlemmarna
- utveckla turismen
- bidra till inflyttning av hushåll och företag

Utvecklingsarbetet skall ske med beaktande av de areella näringarnas intressen, natur-, kultur- och miljöintressen samt medlemmarnas övriga intressen. Under 2013 fastställdes att FN-organet UNESCO:s utnämning av Nedre Dalälven till biosfärområde ska genomsyra NeDa:s hela verksamhet.

Övergripande om årets verksamhet

Med utgångspunkt från av stämman fastlagd affärsplan och av styrelsen beslutad verksamhetsplan bedrevs arbetet genom marknadsföring, inklusive utveckling av kontakter och projektverksamhet som gagnar medlemmarna och regionen. Föreningen har vidare initierat eller deltagit i projekt som är värdefulla för regionens och medlemmarnas utveckling.

Styrelsemöten

Under året har fem styrelsemöten ägt rum.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Ordförande: Peter Kärnström, Sandvikens kommun

Ordinarie ledamöter

<u>För kommuner</u>	
Lars Isacsson	Avesta kommun
Ulf Hansson	Hedemora kommun
Marie Wilén	Heby kommun, *1:e vice ordförande*
Inga-Lil Tegelberg	Älvkarleby kommun
<u>För mark- och vattenägare</u>	
Pirjo Gustafsson	LRF, *2:e vice ordförande*
Maria Stenqvist	Bergvik Skog AB
<u>För övrigt näringsliv</u>	
Liselotte Östblom	Gysinge Kafé Nyfiket

Suppleanter

<u>För kommuner</u>	
Jörgen Edsvik	Gävle kommun,
Alaittin Temur	Sala kommun
Lars-Evert Dahlberg	Säters kommun
Jonas Nyberg	Tierps kommun
<u>För mark- och vattenägare</u>	
Peter Altzar	Fortum Generation AB
Bengt Brunberg	Korsnäs AB
<u>För övrigt näringsliv</u>	
Torbjörn Hägglund	Äventyrarna AB

Delar av NeDa:s styrelse. Liselott Östblom, Torbjörn Hägglund, Maria Stenqvist, Inga-Lil Tegelberg, Peter Kärnström, Kalle Hedin, Pirjo Gustafsson och Jonas Nyberg.

Auktoriserade revisorer har varit Mats Vestling, BDO med Christer Segebladh, BDO som suppleant.
Lekmannarevisorer har varit Lotta Zetterlund, LRF och Conny Rönnholm, Tierps kommun.

Valberedningen har bestått av Helen Lundell, Heby kommun, Kjell Rosén, Hedemora kommun och Lars Sundström LRF, med Helen Lundell som sammankallande.

Verkställande direktör är sedan 1986 Kalle Hedin.

Antalet anställda i föreningen och dotterbolaget NEDAB, uppgick i slutet av 2013 till 11,4 årsarbetare fördelade på 16 personer, varav 4 årsarbetare i föreningen och 7,4 i bolaget. I det närstående Leader Nedre Dalälven fanns 4,3 årsarbeten fördelat på 10 personer. Sammantaget 17 olika personer.

Medlemmarna utgjordes under 2013 av:

Avesta Industristad AB, Avesta kommun, Bergvik Skog AB, Billerud Korsnäs AB, Bjurfors Hotell & Konferens, Centrumtryck AB, Dalagård AB, Dala Husby Hotell & Restaurang, Fortum Generation, Garpenbergs Intressenter AB, Gävle kommun, Heby kommun, Hedemora kommun, Hedesunda Camping, Nyfiket, LRF, Sala kommun, Sandvikens kommun, Sjöviks Folkhögskola, Stora Enso Fors AB, Sveaskog, Swedbank, Säters kommun, Söderfors Herrgård AB, Tierps kommun, Vattenfall, Älvkarleby kommun, Älvkarleby Konferens och Turisthotell, Äventyrarna AB och Östa Camping.

Övergripande arrangemang

Årsstämman

Den i vanlig ordning välbesökta årsstämman ägde rum den 24 maj på Rådhuset i Sala. Som värd för stämman hälsade Per-Olof Rapp, ordförande i kommunstyrelsen i Sala, alla varmt välkomna och Sala kommun bjöd på stämmolunchen. Efter lunchen besöktes Salamässan, där NeDa var en av utställarna.

Bärseminarium

Den 10 april genomfördes ett seminarium i Nedre Dalälvens regi i nära samarbete med Bergvik Skog AB på Söderfors Herrgård med strax över 50 deltagare. Bakgrund och utgångspunkt var de händelser som utspelade sig i främst Mehedeby i Tierps kommun sommaren och hösten 2012. Där bodde upp emot ett tusental bärplockare från Bulgarien i tältläger i utkanten av samhället som har 500 invånare. Problem uppstod då ingen ville ta ansvar för dessa bärplockare och det skapade stor oro hos ortsinvånarna i så väl Mehedeby som i kringliggande orter, samt för bärplockarna som inte hade några kunskaper om regler, lagar och rättigheter. Även i övriga kommuner i Nedre Dalälvsområdet och i andra delar av landet uppstår till och från betydande problem.

De slutsatser som seminariet kom fram till var att en nationell samordnare behövs, att de oseriösa mellanhänderna måste bort och att information om vad som gäller i Sverige är nödvändig till dem som reser hit innan avfärd och även vid ankomst.

Årsavslutning/Julträff

Den 5 december var medlemmarna m.fl. inbjudna till sedvanlig informell årsavslutning i Flottarkojan i Gysinge.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven

Bakgrund
Älvlandskapet Nedre Dalälven utnämndes av UNESCO till biosfärområde 2011 och blev därmed det tredje området i landet som fått den statusen. Biosfärområden ska:

- Gynna de boende i området genom social och ekonomisk utveckling.
- Värna den biologiska mångfalden.
- Vara modellområden för hållbar utveckling.
- Vara arenor för forskning och utbildning.

I slutet av 2013 beslutades att arbetet med biosfärområdet helt integreras i NeDa:s verksamhet, så att biosfärtanken ska gälla i NeDa:s hela verksamhet.
Detta innebär att denna förvaltningsberättelse egentligen i sin helhet också är en beskrivning av biosfärarbetet. Några typiska biosfäraktiviteter under 2013 som inte redovisas på annan plats i förvaltningsberättelse redovisas dock här.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Utvecklingsråd för biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven
Ett utvecklingsråd för biosfärområdet bildades 2013. Det är ett rådgivande organ som är viktigt för ömsesidig information. Utvecklingsrådet består av personer från kommuner, näringsliv, markägare, föreningar och andra aktörer i området. Det är organisationerna och företagen som utser sina företrädare i utvecklingsrådet. Utvecklingsrådet hade sitt första möte i Gysinge den 1 mars med 28 deltagare.

Biosfärambassadörer
Det finns i Nedre Dalälven drygt 20 personer från kommunala, privata och ideella sektorn som själva anmält sig som biosfärambassadörer, fördelat på 1-5 personer per kommun. Biosfärambassadörernas uppgift är att informera om biosfärområdet till sin omgivning.

Den 22-23 maj besökte biosfärambassadörer från biosfärområdena Vänerskärgården med Kinnekulle och Östra Vätterbranterna Nedre Dalälven för ömsesidigt erfarenhetsutbyte och studiebesök i området. För att utvärdera och utveckla rollen som biosfärambassadör och ta det ett steg längre inför 2014 har en enkät skickats ut till dem som deltagit i aktiviteter under året.

Biosfärum Gröna Kunskapshuset
NeDa deltar i styrgruppen för att utveckla Gröna Kunskapshuset som informations- och besökscentrum för biosfärområdet.

Konferens för svenska biosfärområden 28-29 augusti
Årets nationella MAB-konferens hölls med NeDa som värd i Nedre Dalälven på Söderfors herrgård med närmare 40 deltagare från Sveriges biosfärområden. Temat var ”Ekonomiska och ekologiska möjligheter i biosfärområden”. Dag 1 var det föreläsningar och workshop. Dag 2 var det exkursion i Bredforsens naturreservat med Upplandsstiftelsen som värd.

Deltagare vid MAB-konferens på Söderfors Herrgård.

Visningsresa genom biosfärområdet 12-13 september
Resan gjordes genom hela biosfärområdet för att lära mera om miljöer och verksamheter som pågår. Inbjudan vände sig i första hand till utvecklingsrådet och biosfärambassadörer. Det blev också en bra introduktion för nyanställda i Neda och nya i NeDa:s styrelse.

Ny logotyp för NeDa har framtagits där biosfärområdet framgår
Det finns en version med svensk text och en med engelsk. Den utgår från NeDa:s tidigare logotyp med fiskgjusen med tillägg av text: Biosfärområdet ÄLVLANDSKAPET. Då inget typsnitt finns konstruerade man bokstäverna för att likna dem som finns i den gamla logotypen.

Euro MAB i Kanada
Som representant för Nedre Dalälven deltog Anders Telénius från forskargruppen, 14-18 oktober.

Frågeformulär från Unesco
För att göra en utvärdering av Madrid Action Plan som varit vägledande för arbetet med biosfärområden 2008-2013 har ett frågeformulär skickats till alla biosfärområden i världsnätverket. Frågorna besvarades och skickades till UNESCO 16 december.

Projekt och uppdrag

Myggbekämpningen

Organisation för verksamheten
NEDAB är huvudman för bekämpningen med VD som ansvarig under styrelsen. Vid NeDa-kontoret har i övrigt Kia Olofsdotter omfattande administrativa uppgifter, bl.a. inhämtande av godkännande för bekämpning från markägare (drygt 2000 st fastigheter 2013).

Därtill finns personal, fyra heltider, som under första halvåret 2013 var stationerade vid Uppsala Universitet enligt avtal mellan NEDAB och Uppsala Universitet. Därefter är denna personal helt anställd av NEDAB och har sin fasta arbetsplats i av NEDAB hyrda kontors- och laboratorielokaler i Uppsala. Verksamheten i Uppsala leds av Jan O. Lundström som bl.a. upprättar ansökningar om nödvändiga tillstånd och dispenser för bekämpningen, svarar för utformning av monitoring och egenkontroll samt leder personalen som består av Martina Schäfer (GIS-ansvarig), Thomas Persson Vinnersten (ekolog), Pernilla Wahlqvist (ekologassistent) samt extrainkallad fältpersonal sommartid. Den praktiska verksamheten med riktad biologisk bekämpning av översvämningsmyggor utförs i huvudsak av Jan Lundström och Martina Schäfer, med bistånd av Thomas Persson Vinnersten och Pernilla Wahlqvist. Verksamheten med monitoring av stickmyggor sköts i huvudsak av Pernilla Wahlqvist och verksamheten med egenkontroll sköts i huvudsak av Thomas Persson Vinnersten.

Då Thomas Persson Vinnersten är tjänstledig från årsskiftet 2013-2014 rekryterades under oktober Eric Blomgren som vikarie.

Verksamheten under 2013
Ansökningar om dispens, tillstånd och godkännande från markägare samt anmälan till kommuner och länsstyrelser
Ansökningar om dispenser för år 2013 gällande spridning från helikopter samt tillstånd för spridning i Natura 2000-områden färdigställdes i alla sina delar inklusive MKB och sändes av NEDAB till Naturvårdsverket under slutet av 2012. Under januari 2013 färdigställdes och sändes dessutom fyra

dispensansökningar till Länsstyrelsen i Gävleborg län, två ansökningar till Länsstyrelsen i Dalarna, en ansökan till Heby kommun, tre ansökningar till Länsstyrelsen i Uppsala län och en ansökan till Länsstyrelsen i Västmanlands län angående bekämpning i naturreservat och i nationalpark. Efter godkännandet av VectoBac G för bekämpning krävs dessutom skriftlig anmälan till alla berörda sju kommuner och fyra länsstyrelser, vilket färdigställdes och sändes under vårvintern 2013. Av erfarenhet vet vi att markägarens godkännande krävs för att utföra bekämpning varför vi försäkrade oss om att samtliga markägare svarat på vår förfrågan om att vi får bekämpa på deras fastigheter.

Egenkontroll ett krav för dispenser och tillstånd
Tillstånd beviljades till större delen av de sökta områdena. Tillståndet förenades med krav att genomföra uppföljningsprogram.

Ingen bekämpning utförd under 2013
Sommarsäsongen 2013 präglades av ovanligt låg vattenföring och liten nederbörd varför myggproducerande översvämningar uteblev. Ingen bekämpning behövdes.

Monitoring av vuxna stickmyggor och egenkontroll av andra insekter
Monitoringprogrammet för vuxna stickmyggor utfördes vecka 19 till vecka 37 och visade att 2013 var en sommar med få mängder stickmyggor i områden längs Nedre Dalälven. Fångsterna i de totalt 38 CDC-fällorna ger en bra överblick över myggsituationen varannan vecka under hela säsongen. Myggredovisning och myggprognos varje udda vecka framgår på hemsidan (www.mygg.se).

Regionala landskapsstrategier för Nedre Dalälven
Länsstyrelsen i Gävleborgs län fick 2010 ett regeringsuppdrag att redovisa hur man tillsammans med andra berörda län och andra aktörer skulle kunna arbeta för att långsiktigt hantera problemet med översvämningsmygg i Nedre Dalälven. Arbetet har bedrivits som en landskapsstrategi inom tre delprojekt: Öppna landskap, Strömmande vatten samt Andra myggbegränsningsmetoder. Uppdraget redovisades till regeringen 29 november 2013. Flera av NeDa:s anställda liksom bl.a. de berörda kommunerna har aktivt deltagit under hela utredningens gång.

Hävd av älvängar

Ett av NeDa:s viktigaste mål alltsedan NeDa bildades är att medverka till att behålla och utveckla det attraktiva öppna landskapet både för människor och med tanke på biologisk mångfald. Som en del i detta driver NeDa projektet ”Hävd av älvängar”. Efter en förstudie gjord av Bengt Gyldberg, där de tänkbara möjligheterna att ekonomiskt och med miljönytta tillgodogöra sig hävden presenterades på ett utförligt och informativt sätt, kunde projektet ta ytterligare ett steg framåt då en projektledare anställdes. Sensommaren 2013 anställdes Magnus Stenmark, med en meriterande bakgrund i sammanhanget.

Under 2013 arbetade projektet Hävd av älvängar tillsammans med bl.a. LRF, Högskolan i Gävle, den dominerande markägaren Bergvik Skog AB och enskilda djurhållare i en positiv och optimistisk anda. Genom att delta i seminarier, initiera träffar och arrangera fältbesök för entreprenörer inom lantbruket spred vi under 2013 kunskap och idéer för att inspirera för en ökad restaurering och hävd av älvängar.

Nedre Dalälven är ett av landets mest vattenrika och natursköna älvpartier. De rika älvängarna har spelat en viktig roll som fodermark i området sedan medeltiden. Från Säters kommun till mynningen i

Älvkarleby och med Svartådalen i Sala kommun finns över 5000 hektar öppna eller igenväxande marker. Förr i tiden hölls för älvens del denna mark öppen tack vare älvens översvämning och genom böndernas slåtter. I dag växer nästan all älväng igen som ett resultat av utebliven hävd genom bete och slåtter.

Under de senare år har flera större älvängar restaurerats, främst inom ramen för de jordbruksstöd som administreras via Jordbruksverket. I dag finns ca 600 ha älvängar som slåttras eller betas inom Nedre Dalälven. Inom den regionala landskapsstrategin som länsstyrelsen i Gävleborgs län presenterade i slutet av 2013 föreslås en ökning av restaureringarna med 170 ha/år. Med den takten kommer vi att nå ca 2 300 ha hävdad älväng inom en 10-årsperiod. NeDa:s hävdprojekt har ambitionen att ta samordningsrollen om hur åtgärder, rådgivning och information ska samlas och på bästa sätt användas för att öka älvängshävden.

Älvängsmark vid Stadarna.

NeDa:s Hävd av älvängar arbetade under 2013 med följande:

- Nätverk med entreprenörer utvecklades genom ca 15 fältbesök och ett 30-tal kontakter via telefon.
- Vi tog fram kunskap om restaureringsmetoder, kalkyler, miljöersättningar och långsiktighet för att aktivt kunna delta och stimulera fler restaureringsprojekt.
- Vi upprätthöll och utvecklade en databas för marker som är lämpliga att restaurera och hävda.
- Vi deltog i möten med större markägare för att informera om projektet och skapa en brygga mellan markägare och entreprenörer.

Nationella turistfiskeprojektet/Swedenfishing.com

Vid sidan av myggbekämpningen är detta NeDa:s största uppdrag. Verksamheten påbörjades den 1 mars 2010 efter en förstudie. Bakgrunden till projektet är att Sverige har fantastiska förutsättningar för utländsk fisketurism. Europamarknaden är mycket stor med ca 50 miljoner fiskeintresserade. Sannolikt är fisketurism det enskilda segment inom turismen som har de bästa förutsättningarna, att locka européer till Sveriges landsbygder. För landsbygdsutveckling kan, rätt hanterat, den utländska fisketurismen innebära nya företag, jobb och ökat underlag för servicenäringen.

Därmed skulle fisketurismen från Europa kunna spela en ännu större roll för turismutvecklingen och tillika landsbygdsutvecklingen i Sverige än vad den gör i dag. Behovet av produktutveckling är dock stort. Oftast är det inte utbudet av tillräckligt bra fiskevatten som är svagheten i produkten. I stället ligger bristerna i mottagningsapparaten och känsla för vad marknaden önskar i fråga om logi, service och utrustning. Ofta saknas också grundläggande kunskaper om fisket som sådant hos entreprenören/ företaget, likaså förståelsen för att olika gäster kan ha helt skilda uppfattningar om hur fisket ska bedrivas beroende på varifrån de kommer.

Projektarbetet med att förbättra och förädla de fantastiska förutsättningar som Sverige har sker genom bl.a. följande åtaganden:

- Skapa och sköta en webbportal på 11 språk med information om respektive fiskedestinationer/ -anläggningar, inkl. länkar till de boknings- och säljkanaler som anläggningarna arbetar med. Se vidare www.SwedenFishing.com
- Genomföra visningsresor till deltagande fiskedestinationer/-anläggningar för utländska researrangörer inom fiske.
- Bearbeta utländsk press och media. Bjuda in dem för reportageresor, gärna i samarbete med arrangörer, agenter och Visit Sweden.
- Delta på branschmässor i olika europeiska länder för att öka kunskapen om varumärket och därmed Sverige som alternativ till konkurrentnationer som bl.a. Irland och Norge.
- Produktutveckling genom kontakter med befintliga och nytillkomna fiskedestinationer/ -anläggningar inom medverkande leaderområden för att förmedla de krav och önskemål olika marknader har.
- Stimulera fiskedestinationer/-anläggningar att arbeta med nya säsonger och nischer för att nå målgrupper som därmed ger företagen möjlighet till ökad beläggning.

Grunden för projektet är ett samarbete mellan Svenska leaderområden som satsar på företagande och entreprenörskap genom fisketurism, Jordbruksverket centralt och Visit Sweden, f.d. Sveriges Turistråd. Nedre Dalälvens Intresseförening är samordnare av projektet som har en totalbudget på 10 milj kr.

Vid utgången av 2013 hade 23 leaderområden från Skåne till Lappland anslutit sig. Vid årsskiftet fanns 160 företag presenterade på www.SwedenFishing.com och ännu fler är på väg in. Båda dessa kvantitativa mått överträffar med råge målsättningarna i projektplanen som var 15-16 leaderområden och 60-talet företag. Projektet pågår under åren 2010-2014. NeDa:s VD är ordförande i projektet, Henrik Thomke är projektledare, Johan Hedin är webbutvecklare och Henrik Larsson arbetar med kontakter med områdena, marknadsföring m.m.

Övergång till SwedenFishing ekonomisk förening

Parallellt med att projektet i minskad omfattning fortsätter under 2014 kunde planenligt i november 2013 Sweden Fishing ekonomisk förening bildas. NeDa:s VD valdes till ordförande i föreningen.

NeDa:s VD, Kalle Hedin valdes till ordförande i SwedenFishing ekonomisk förening.

Marknadsanpassad logi

NeDa engagerades fortlöpande i den förstudie i LRF:s regi som undersökte intresset att investera i av marknaden efterfrågad turistlogi. Från 2011 t.o.m. 2013 har verksamheten övergått i ett fullskaligt projekt i LRF:s regi finansierat av Leader Nedre Dalälven, där NeDa varit fortsatt aktivt engagerat. Projektet har haft nära koppling till bestämmelserna om strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära läge, s.k. LIS-områden. Självklart har det också varit en nära koppling till NeDa:s turismutveckling, bl.a. ifråga om fisketurism. Projektets mål var att 20 hus som motsvarar marknadens krav ifråga om standard och läge ska uppföras som resultat av projektet. Vid projektets slut var redan över elva hus under uppförande eller ombyggnad i enlighet med den marknadsanpassning projektet arbetat med. Totalt bedömdes att projektet kommer att resultera i ca 25 nya marknadsanpassade objekt.

Rensbo stugor.

Medverkan i externa organ

Under året har NeDa deltagit i en lång rad sammankomster och utredningsgrupper rörande regionens eller delar av regionens utveckling, bl.a:

Dalälvens Vattenvårdsförening/Dalälvens Vattenråd
VD ingår sedan starten 1990 i styrelsen för Dalälvens Vattenvårdsförening vars huvuduppgift är att genom ett omfattande kontrollprogram svara för fortlöpande recipientkontroll i hela Dalälvens avrinningsområde och dess mynningsområde. Medlemmar utgörs av alla kommuner inom avrinningsområdet och större industrier.
Dalälvens Vattenvårdsförening har påtagit sig att vara huvudman för Dalälvens Vattenråd (en följd av EU:s vattendirektiv), i vars styrgrupp VD utsetts ingå.

Skötselråd för Nationalparken/naturum och naturreservat
NeDa företräder de fyra berörda kommunerna i skötselrådet för Färnebofjärdens Nationalpark.

Regionala landskapsstrategier för Nedre Dalälven
Inom ramen för Länsstyrelsernas projekt regional landskapsstrategi för att långsiktigt finna alternativ till myggbekämpning med Bti.

Leader Nedre Dalälven

I princip hela Sveriges landsbygd består av 63 leaderområden som verkar för stärkt ekonomi på främst landsbygden. Leader ingår i Landsbygdsprogrammet och finansieras med 40% från EU, 30% från staten och 30% från andra offentliga organ, i huvudsak från kommunerna. Leader beslutar om stöd till bra utvecklingsprojekt. Leader Nedre Dalälven är en egen juridisk person. För att stöd ska beviljas kräver Leader Nedre Dalälven, förutom ifråga om ungdomsprojekt, att målet med projekten är att skapa nya arbetstillfällen/företag och/eller inflyttning.

De stödmedel som LAG för Leader Nedre Dalälven kunnat besluta om under sjuårsperioden 2008 - 2014 uppgår till drygt 55 milj. kr (en mindre del av medlen kan användas även i början av år 2015).

Geografiskt omfattar Leader Nedre Dalälven kommunerna Säter, Hedemora, Avesta, Sala, Heby, Tierp (del av), Älvkarleby samt socknarna Hedesunda i Gävle kommun och Österfärnebo i Sandvikens kommun. De större samhällena är helt eller delvis undantagna. Antalet invånare uppgår till ca 65 000.

Leader Nedre Dalälven leds av LAG, Lokal aktionsgrupp (styrelse), bestående av 21 ledamöter, 7 från vardera ideell, offentlig och privat sektor samt därtill 2 suppleanter från vardera sektorn. Främsta uppgiften för LAG är att fatta beslut om projektansökningar.
Ordförande är Kalle Hedin, Nedre Dalälvens Intresseförening och vice ordförande Abbe Ronsten, Säters kommun. Verksamhetsledare är Kia Olofsdotter och kanslipersonalen i övrigt delar också sina tjänster mellan Leader Nedre Dalälven och NeDa.

Under år 2013 beslutade LAG om stöd till 15 st. nya projekt med totalt 7,1 milj. kr och 20 st. omprövningar med 3,7 milj. kr. Vid utgången av året var alla tillgängliga medel reserverade genom projektbeslut till 96 st. beviljade projekt. Mer information om Leader Nedre Dalälven finns på www.leader-nedredalalven.org

Turismfrågor/-utveckling

Turismfrågorna har alltid varit en stor del eller t.o.m. övervägande del av NeDa:s verksamhet, vilket fortfarande är fallet. Finansiering och genomförande sker främst genom olika projekt och deltagande turismentreprenörer. Projekt som ingår i turismutvecklingen är projekten Turismsamverkan, Fisketurism Nedre Dalälven och ett projekt om information om och marknadsföring av vandrings-, kanot- cykel och båtleder. Inom ramen för turismfrågorna sker även frågor kring ”Flytta hit”. Medverkande i projekten är främst enskilda småskaliga turistentreprenörer och ett fåtal något större företag i form av hotell- och konferensanläggningar. Totalt finns över 100 företag på sändlistan, vilka i varierande omfattning deltar. En del av dem är mycket aktiva medan några sällan deltar i olika aktiviteter. Därtill deltar de nio kommunernas turismfunktioner i verksamheten.

De enskilda turismverksamheter som finns i området har oftast var för sig inte tillräckliga resurser att nå ut med sina budskap till marknaden. Nedre Dalälven har så höga kvalitéer och goda förutsättningar att området och dess enskilda aktörer har förutsättningar att nå förutom den svenska marknaden även utlandsmarknaden.

Del av NeDa:s monter på Vildmarksmässan 2013.

Målet är att öka antalet sysselsatta inom turismen och dess spridningseffekter till andra servicenäringar samt att i övrigt bidra till en attraktiv och rik bygd till gagn för bofasta och öka möjligheterna att få fler inflyttade hushåll och företag. I enlighet med tidigare avstämningar med entreprenörerna och kommunerna ska detta operativt åstadkommas genom:

- Upprätthållande och samordning av ett nätverk av affärsmässiga turistföretag och kommunala turismfunktioner
- Webbaserad marknadsföring med bokningsservice
- Deltagande i strategiska mässor
- Visningsresor
- Program och reportage i media
- Bearbetning av och marknadsföring via researrangörer, resebyråer, agenter, m.m.
- Produktutveckling och utbildningsinsatser genom NeDa samt uppdrag till NeDa

I turismfrågorna har under 2013 från NeDa i del av sina tjänster medverkat VD Kalle Hedin, projektledare Henrik Thomke, webbutvecklare Johan Hedin, handläggarna Johanna Färdigh (t.o.m. september), Cecilia Wallinder (fr.o.m. oktober), Karin Andersson, biosfärkoordinator Cristina Ericson och NeDa:s personal inom administration Kia Olofsdotter, Annett Tormann och Lena Lennartsson.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Marknadsföring

Inom ramen för NeDa:s turismverksamhet sker
a) marknadsföring i Sverige och Europa gentemot såväl semesterturism som affärsturism.
b) stöd till produktutveckling avseende hela skalan från mycket småskalig verksamhet till etablerade anläggningar samt geografiskt sammanhållna områden.
c) i NeDa:s egen regi, i samverkan med turismentreprenörer, direkt insäljning och genomförande av arrangemang för privatpersoner, affärsturism och utländsk semesterturism.
d) bokning och förmedling av enskilda produkter i området.
e) handfast hjälp med att planera och lägga in upplevelser och logi i onlinebokningssystem, vilket även ger möjlighet till integrering på företagarens egen hemsida.

NeDa:s aktiva roll som incoming operatör (c-e ovan) har flera syften, bl.a.
- att fungera som kvalitetssäkrare genom att optimalt ta tillvara kundens önskemål
- att stödja medlemmar med mat och logi i insäljning och genomförande
- att, ifråga om affärsturismen, öka möjligheterna för entreprenörer/verksamheter att kunna fungera som underleverantörer till mat-, konferens- och logianläggningar.

Internet
Hemsidan www.nedredalalven.se vidareutvecklas successivt och bestod vid utgången av 2013 av ca 700 sidor, varav svenska 190, engelska 125, tyska 125, polska 125 samt franska 125. Därtill ingår ett stort antal sidor som kan laddas ned, Word- och Pdf-dokument. På hemsidan finns information om NeDa även vid sidan av turistiska budskap, bl.a. presentationer av NeDa:s totala verksamhet genom de årliga förvaltningsberättelserna, av NeDa-kommunerna, information om fiske, flytta hit, m.m. Turismföretag i NeDa-området har erbjudits möjlighet att för en låg kostnad medverka på hemsidan med sin egen presentation och för en mindre ersättning att få materialet översatt till engelska, tyska, franska samt polska. Då hemsidans uppbyggnad börjar bli omodern pågick under året programmering av en ny hemsida som i början av 2014 ersätter den befintliga.

Därtill finns information om Nedre Dalälvens turistfiskeanläggningar på www.SwedenFishing.com
Parallellt med programmeringen av den nya hemsidan har vi valt att vidareutveckla oss mer i marknadsföringen genom våra Facebook-sidor. Sidorna det handlar om är:
www.facebook.com/NedreDalälven och www.facebook.com/LeaderNedreDalälven

Onlinebokning via hemsidan vidareutvecklas successivt. Hjälp och stöd kring systemets möjligheter för logianläggningar, aktivitetsentreprenörer och besöksmål är fortsatt en av de viktigaste satsningarna NeDa kan bistå sina turismintressenter med. Genom att utnyttja Internets försäljningsmöjligheter kan NeDa-områdets nätverk stärkas affärsmässigt och nödvändig produktutveckling ske där olika leverantörers utbud kan tillgängliggöras och paketeras. Turismföretagen erbjuds även att ett länkat bokningsfönster integreras i företagets egen hemsida.

NeDa:s erbjudande till entreprenörer/anläggningar i området att marknadsföra sig och vara bokningsbara online på ***Visit Sweden*** (Sveriges nationella turistorgan) har lett till att anläggningar nu finns bokningsbara på Sveriges officiella turistwebbsida www.visitsweden.com Vi har också ett erbjudande till utländska agenter att boka direkt online.

NEDRE DALÄLVENS INTRESSEFÖRENING
Org nr 885500-8374

Mötesverksamhet med NeDa:s turismintressenter
Turismintressenterna inbjuds återkommande till olika tema- och planeringsmöten bl.a. inför mässdeltaganden.

De mest välbesökta temadagarna skedde den 19 september och den 14 november. Den ena handlade främst om hur man säljer i en digital värd med bl.a. Anders Johansson, Hospitality Visions som föreläste. Den andra genomfördes tillsammans med projektet Attraktiv logi och handlade bl.a. om läget kring landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) och översiktsplanering med kommunal medverkan. Vidare anlyserades nuläge och framtid för turismen. Synpunkter inhämtades också på förslag till NeDa:s verksamhetsplan och affärsplan i dess turistiska delarna. Vid denna temadag deltog över 50 personer.

Tre interna visningsresor genomfördes till turismföretag och andra besöksmål i området från längst i södra Sala kommun till Billudden längst i öster.

Mässdeltagande
Den 20-21 februari deltog NeDa tillsammans med medlemmar med konferensmöjligheter på mässan Möten & Events på Kistamässan.

Den 7-10 mars genomfördes årets största turismsatsning genom medverkan på **Vildmarksmässan** med en av de största montrarna på 180 m^2. Ett 30-tal utställare från NeDa:s turismintressenter deltog. Deltagandet hade föregåtts av omfattande planering kring upplägg, vilket betalade sig genom att Nedre Dalälvens monter bland drygt 170 utställare utsågs till **bästa monter.** Juryns motivering:
”Med aktiv och engagerad personal får besökaren bra information och uppleva äventyr. Genom flera interaktiva tävlingar hålls besökaren kvar länge i montern. Det genomgående tänket i val av färger, material och kläder ger en inspirerande helhetsupplevelse när de med enkla, äkta och gedigna medel tar in skogen och vildmarken till mässgolvet.”

Kalle Hedin och Kia Olofsdotter med diplom för bästa monter på Vildmarksmässan 2013.

Den 24-26 maj deltagande på Salamässan.

Utländska mässdeltaganden och besökresor till utländska researrangörer inom ramen för SwedenFishing
Den 23-24 februari deltagande i AngelFair i Lingen, Tyskland.
Den 4-7 april deltagande i Angelt i München, Tyskland.
Därtill två besöksresor till ett antal researrangörer i Frankrike och Italien.

Flytta hit

Målområdet för ”Flytta Hit”-kampanjen är Uppsala/Storstockholm. NeDa:s marknadskontakter genom åren vid mässdeltaganden och utställningar, kontakter med mäklare och i andra sammanhang visar en tydlig bild av vad marknaden efterfrågar. I enlighet därmed är det äldre hus och gårdar på landsbygden och i tätorternas kulturmiljöer som lyfts fram i marknadsföringen. Marknadsföringsinsatserna sker i nära samarbete med berörda kommuner och regionens mäklare. Under 2013 var det främst under Vildmarkmässan ”Flytta hit” marknadsfördes genom en egen avdelning med av marknaden efterfrågade hus som just då var till salu.

”Flytta Hit” marknadsfördes på Vildmarksmässan med en egen avdelning i montern.

Varumärkesundersökning av Nedre Dalälven och besöksmätning

Varumärkesundersökning av Nedre Dalälven
Under 2012 har två separata varumärkesundersökningar gjorts genom SveMa - Svenska Marknadsundersökningar AB. En i Vi bilägare för hela Sverige och en i Metro i Storstockholm. Mycket glädjande är att Nedre Dalälven väldigt tydligt och helt dominerande förknippas med just det NeDa arbetar med (exklusive mygg) och de buskap NeDa vill nå ut med. I undersökningen genom Metro Stockholm förknippas Nedre Dalälven med Turism/turistområde (35,1%), Natur/naturområde (15,5%), Fiske/fiskeområde (9,6%). I Vi bilägare för hela Sverige var fördelningen Skog & natur (29,3%), Fiske/fiskeområde (21,8%), Naturupplevelser (12,1%).

Anmärkningsvärt men bra för området är att mygg i den mån det överhuvudtaget nämns utgör max 1% av svaren.

Besöksutvecklingen
Inom ramen för Länsstyrelsernas projekt den regionala landskapsstrategin Människor, mygg och natur vid Nedre Dalälven, som är ett samarbete mellan länsstyrelserna i Gävleborg, Uppsala, Dalarnas och Västmanlands län, har under 2012 tagits fram en forskningsstudie för att genomföra en analys av vilka samhällsekonomiska kostnader den rikliga myggförekomsten vid Nedre Dalälven orsakar. Inom ramen för denna har Resurs AB haft uppdraget att ta fram en tidsseriestudie av turismnäringen i Nedre Dalälvsområdet. I den myggdrabbade delen av Nedre Dalälven kan man inte påvisa något klart samband mellan myggförekomst och besöksutveckling. Det totala antalet gästnätter i området på campingplatser, hotell och vandrarhem har under juni – augusti 2008 – 2012 ökat med 37% och på campingplatser med 49%. Samtidigt konstaterar man att beläggningen gått ned kraftigt under perioden vid en av de större hotellanläggningarna p.g.a. konkurs.